

**PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH POŽADAVKŮ NA MED, MEDOVINU,
PŘÍRODNÍ SLADIDLA, CUKR A SIRUPY**
**SUMMARY OF LEGISLATIVE REQUIREMENTS FOR HONEY, MEAD,
NATURAL SWEETENERS, SUGAR AND SYRUPS**

Jan Dobeš¹ – Petra Mačáková¹

¹ Ústav ochrany a welfare zvířat a veřejného veterinárního lékařství, Fakulta veterinární hygieny
a ekologie, Veterinární univerzita Brno, Palackého tř. 1946/1, 612 42 Brno, Česká republika

<https://doi.org/10.11118/978-80-7701-100-6-0047>

ABSTRAKT

Práce se zabývá přehledem a odborným komentářem změn provedených novelou vyhlášky č. 76/2003 Sb., o požadavcích na přírodní sladidla, med, cukr, sirupy, melasu a medovinu, a to vyhláškou č. 490/2025 Sb. Pozornost je zaměřena na klíčové změny týkající se jednotlivých komodit upravených tímto právním předpisem, zejména na zpřesnění definic, úpravy požadavků na označování, technologické požadavky a změny vyplývající z transpozice směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU). Práce vychází z analýzy novelizovaného právního textu, důvodové zprávy, předkládací zprávy a rozdílové tabulky a klade důraz na praktické dopady legislativních změn na výrobce, dovozce a kontrolní orgány.

Klíčová slova: vyhláška, novelizace, označování

ABSTRACT

The paper provides an overview and expert commentary on the changes introduced by the amendment of Decree No. 76/2003 Coll., on requirements for natural sweeteners, honey, sugar, syrups, molasses and mead, as amended by Decree No. 490/2025 Coll. The focus is placed on key amendments affecting individual commodities regulated by this legal act, in particular the clarification of definitions, modifications of labelling requirements, technological requirements and changes resulting from the transposition of directives of the European Parliament and of the Council (EU). The paper is based on an analysis of the amended legal text, the explanatory memorandum, the submission report and the comparative table, and emphasizes the practical implications of the legislative changes for producers, importers and official control authorities.

Keywords: decree, amendment, labelling

ÚVOD

Vyhláška č. 76/2003 Sb., o požadavcích na přírodní sladidla, med, cukr, sirupy, melasu a medovinu (dále jen vyhláška č. 76/2003 Sb.), představuje jeden ze základních prováděcích právních předpisů v oblasti potravinového práva České republiky. Upravuje požadavky na složení, jakost, technologické zpracování a označování vybraných komodit, které mají významné zastoupení na trhu a jsou předmětem pravidelné úřední kontroly.

V roce 2025 byla tato vyhláška novelizována vyhláškou č. 490/2025 Sb. (dále jen novela vyhlášky č. 76/2003 Sb.). Hlavním důvodem novelizace byla potřeba uvedení vnitrostátní právní úpravy do souladu s vývojem poznatků a technologií v potravinářství a s platným právním rámcem Evropské unie. Novela byla připravena v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1438 ze dne 14. května 2024, kterou se mění směrnice Rady 2001/110/ES o medu, 2001/112/ES o ovocných šťávách a některých podobných produktech určených k lidské spotřebě, 2001/113/ES o ovocných džemech, rosolech a marmeládách

a kaštanovém krému určených k lidské spotřebě a 2001/114/ES o některých druzích zahuštěného a sušeného mléka určeného k lidské spotřebě. Současně byla zohledněna ustanovení směrnice Rady 2001/110/ES ze dne 20. prosince 2001 o medu, ve znění pozdějších předpisů, směrnice Rady 2001/111/ES ze dne 20. prosince 2001 o některých druzích cukru určených k lidské spotřebě, ve znění pozdějších předpisů, a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/36/ES ze dne 23. června 2000 o kakaových a čokoládových výrobcích určených k lidské spotřebě, ve znění pozdějších předpisů. V oblasti požadavků na výrobu a manipulaci s cukrem byla dále vzata v úvahu směrnice Komise 98/28/ES ze dne 29. dubna 1998, kterou se stanoví odchylka od některých ustanovení směrnice 93/43/EHS o hygieně potravin, pokud jde o přepravu volně loženého surového cukru po moři, a v oblasti medu rovněž směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/63/EU ze dne 15. května 2014, kterou se mění směrnice Rady 2001/110/ES o medu (dále jen směrnice EP a Rady 2014/63/EU). Současně novela reaguje na zkušenosti získané při aplikaci dosavadního znění vyhlášky v kontrolní praxi.

Cílem předkládaného příspěvku je podat souhrnný přehled nejvýznamnějších změn provedených touto novelou se zaměřením na jednotlivé komodity, které vyhláška upravuje, a stručně okomentovat jejich význam z hlediska aplikační praxe.

ZMĚNY VE VYHLÁŠCE Č. 76/2003 SB. (NOVELA Č. 490/2025 SB.)

Med

Novela vyhlášky č. 76/2003 Sb. přináší v části týkající se medu soubor zásadních změn, jejichž cílem je zpřesnění právních požadavků, posílení transparentnosti trhu a omezení prostoru pro klamání spotřebitele. Změny vycházejí zejména z převzetí a promítnutí požadavků směrnice EP a Rady 2014/63/EU do vnitrostátní právní úpravy a ze zkušeností získaných při kontrolní činnosti.

V oblasti definic dochází ke zpřesnění terminologie a systematickému převzetí vymezení jednotlivých druhů medu podle původu a způsobu získávání. Současně je z právní úpravy vypuštěn pojem „filtrovaný med“. Toto vypuštění neznamená zákaz používání filtračních postupů jako takových, ale odstranění samostatné kategorie, která byla z hlediska kontroly obtížně uchopitelná a umožňovala nejednoznačný výklad. Novela zároveň potvrzuje zákaz odstraňování pylu a dalších přirozených složek medu, s výjimkou technologicky nevyhnutelných případů při odstraňování látek, které nejsou pro med typické.

Zásadní změny se týkají označování původu medu. Nově je stanovena povinnost uvádět zemi nebo země, kde byl med sebrán, přičemž u směsí medů pocházejících z více zemí musí být tyto země uvedeny v sestupném pořadí podle jejich hmotnostního podílu, včetně procentního zastoupení jednotlivých složek. U malých spotřebitelských balení medu o čisté hmotnosti nižší než 30 g je umožněno uvádět původ prostřednictvím dvoupísmenných kódů zemí podle normy ISO 3166–1 (alfa-2). Toto řešení reflektuje technické limity označování velmi malých obalů a současně zachovává požadavek na informování spotřebitele o původu výrobku.

V oblasti doplňujících označení vztahujících se k původu a charakteru medu novela zasahuje do ustanovení upravujících podmínky použití názvů odkazujících na botanický nebo geografický původ medu. Oproti předchozímu znění je jednoznačněji vyjádřeno, že takové označení lze použít pouze tehdy, pokud je původ medu prokazatelný na základě jeho složení a charakteristických vlastností, zejména v návaznosti na analytické a mikroskopické posouzení. Změna tak nespočívá v rozšíření okruhu přípustných označení, ale ve zpřesnění požadavku na jejich prokazatelnost při úřední kontrole.

U pekařského (průmyslového) medu novela zpřesňuje požadavky na označování v případech, kdy je použit jako složka vícesložkové potraviny. Je výslovně stanoveno, že v názvu takové potraviny lze použít slovo

„med“ namísto označení „pekařský med“ nebo „průmyslový med“, avšak v seznamu složek musí být vždy uveden název „pekařský med“ nebo „průmyslový med“.

V oblasti obchodních úprav je výslovně uvedeno, že Česká republika nemá možnost zavádět nové kategorie nad rámec evropské legislativy. Z tohoto důvodu není pastový med vymezen jako samostatná obchodní úprava, ačkoli jeho výroba zůstává přípustná. Označování pastového medu se řídí obecnými pravidly podle nařízení EP a Rady č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům formou popisného názvu, který nesmí být klamavý.

Novela rovněž potvrzuje základní požadavky na složení a jakost medu, včetně zákazu přídavku cizorodých látek, umělých úprav kyselosti a technologických zásahů vedoucích k inaktivaci přirozených enzymů. Pyl je výslovně vymezen jako přirozená součást medu, nikoli jako složka ve smyslu potravinového práva, což má význam zejména z hlediska označování a posuzování alergenů.

V rámci fyzikálně-chemických parametrů medu (tab. 2 v příloze č. 16) novela nemění samotné limity, ale provádí několik konkrétních věcných a strukturálních úprav. Nově je výslovně stanoveno, že limity obsahu sacharózy u vybraných botanických druhů medu se vztahují i na směsi medovicového a květového medu, což v předchozím znění nebylo výslovně uvedeno. Terminologie je sjednocena nahrazením označení „med květový jednodruhový“ formulací „med z ...“ a současně dochází k dílčím úpravám botanických názvů. Požadavky na aktivitu diastázy jsou nově rozděleny do samostatných ustanovení, která odlišují obecný režim platný pro většinu medů, zvláštní režim pro medovicový a kaštanový med a jejich směsi a samostatnou výjimku pro medy s přirozeně nízkým obsahem enzymů při splnění podmínky nízkého obsahu hydroxymethylfurfuralu (HMF). Současně je výslovně uvedeno, že v případech splnění této výjimky se standardní požadavky na aktivitu diastázy neuplatní. Zvláštní limit obsahu HMF pro medy deklarovaného původu z regionů s tropickým klimatem je v novele zachován, avšak samostatně a jednoznačně vymezen.

Nejdůležitější změny v legislativních požadavcích upravených v novele vyhlášky č. 76/2003 Sb. jsou uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Přehled důležitých změn v novele vyhlášky č. 76/2003 Sb. týkajících se medu

	Klíčová změna	Praktický dopad
Označování původu medu	Povinnost uvádět země původu směsi včetně procentního zastoupení	Zvýšení transparentnosti a omezení klamání spotřebitele
Kategorie medu	Vypuštění pojmu „filtrovaný med“	Jednoznačnější posuzování pravosti medu
Pastový med	Není vymezen jako obchodní úprava	Zachování výrobní praxe bez zavádění nové kategorie
Pekařský med	Zpřesnění pravidel označování a použití	Jasně oddělení od konzumního medu

Přírodní sladidla a cukr

Nejvýznamnější věcnou změnou je doplnění a zpřesnění definice třtinového cukru. Novela jednoznačně stanoví, že označení „třtinový cukr“ lze použít pouze pro cukr vyrobený výhradně z cukrové třtiny, čímž se vylučuje použití tohoto názvu pro výrobky získané z cukrové řepy nebo pro směsi různých druhů cukru, což bylo v aplikační praxi zdrojem nejednotného výkladu.

V části upravující přírodní sladidla novela zpřesňuje vymezení jednotlivých druhů sladidel z hlediska jejich surovinového původu a způsobu získávání. Nejedná se o zavedení nových kategorií, ale o úpravu stávajících definic, jejímž cílem je zabránit používání zavádějících názvů výrobků. Novela se dále omezuje na zpřesnění formulací týkajících se označování cukru a přírodních sladidel, aniž by zaváděla nové povinné údaje. Změny směřují k tomu, aby označení jednoznačně odpovídalo skutečné povaze výrobku a jeho surovinovému původu, aniž by byly zaváděny nové povinné údaje nad rámec dosavadní právní úpravy.

Sirupy a melasa

Změny v části vyhlášky upravující sirupy a melasu jsou v novele vyhlášky č. 76/2003 Sb. koncipovány jako cílené a věcně omezené úpravy reagující na konkrétní nejasnosti identifikované v aplikační praxi. Jak vyplývá z důvodové zprávy, cílem těchto změn není změna základního pojetí regulace sirupů a melasy, ale zpřesnění jejich vymezení a sladění terminologie v rámci vyhlášky.

U sirupů novela zpřesňuje definice jednotlivých druhů, zejména v návaznosti na jejich surovinový původ a technologii výroby. Úpravy směřují k rozlišení mezi sirupy vyráběnými hydrolýzou škrobu, sirupy cukernými a dalšími obdobnými výrobky, aby nedocházelo k jejich nesprávnému označování nebo zaměňování. Cílem těchto úprav je odstranit rozdílný výklad pojmů při úřední kontrole.

V části týkající se melasy novela zpřesňuje její vymezení jako vedlejšího produktu vznikajícího při výrobě cukru. Změna reaguje na případy, kdy byla melasa v praxi nesprávně prezentována nebo zaměňována s jinými produkty. Upřesnění definice má zajistit, aby označení „melasa“ bylo používáno pouze pro výrobky odpovídající tomuto technologickému původu a složení.

Novela se v této části dále orientuje na zpřesnění formulací týkajících se názvu výrobku, aniž by zaváděla nové povinné údaje. Tyto úpravy mají spíše technický charakter a přispívají k jednotnému výkladu požadavků.

Medovina

Novela reaguje na potřebu jasnějšího vymezení vztahu mezi medovinou a použitým medem jako základní surovinou.

Úpravy se zaměřují zejména na sladění definice medoviny s definicí medu v ostatních částech vyhlášky, aby nedocházelo k výkladovým nejasnostem při posuzování složení a označování výrobků; změna se týká zejména vymezení surovinového základu medoviny. Změny nemění základní technologické požadavky na výrobu medoviny, ale zpřesňují terminologii tak, aby bylo zřejmé, že medovina je fermentovaný nápoj vyrobený z medu, nikoli nápoj pouze s přídavkem medu.

Označování medoviny je novelou dotčeno pouze okrajově, bez zavedení nových povinností. Cílem je zamezit nejednoznačnému označování výrobků, které by mohly být se spotřebitelem zaměnitelné s jinými nápoji.

ZÁVĚR

Příspěvek shrnuje a doplňuje komentářem změny provedené novelou vyhlášky č. 76/2003 Sb., se zaměřením na jednotlivé komodity, které jsou tímto právním předpisem regulovány. Pozornost je věnována výhradně konkrétním změnám právní úpravy, zejména zpřesnění definic, úpravám podmínek použití vybraných označení a změnám v oblasti označování, které mají přímý dopad na aplikační praxi.

Nejrozsáhlejší změny se týkají medu, kde novela reaguje na evropskou legislativu a dlouhodobě identifikované problémy v oblasti transparentnosti původu a vymahatelnosti požadavků na označování. U dalších komodit, zejména cukru, přírodních sladidel, sirupů, melasy a medoviny, mají změny převážně zpřesňující a technický charakter a směřují k odstranění výkladových nejasností, aniž by zásadně měnily dosavadní koncepci právní úpravy.

Celkově novela přispívá k jednoznačnějšímu výkladu požadavků stanovených vyhláškou č. 76/2003 Sb. a k jejich jednotnější aplikaci v kontrolní i výrobní praxi. Přehled a komentář předložený v tomto příspěvku může sloužit jako praktická pomůcka pro odbornou veřejnost při orientaci v aktuálním znění vyhlášky a při posuzování dopadů novelizace na jednotlivé skupiny výrobků.

LITERATURA

Vyhláška č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony. In: e-Sbírka [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://www.esbirka.cz>

Vyhláška č. 490/2025 Sb., kterou se mění vyhláška č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony. In: e-Sbírka [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://www.esbirka.cz>

Směrnice Rady 2001/111/ES ze dne 20. prosince 2001 o některých druzích cukru určených k lidské spotřebě, v platném znění. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/>

Směrnice Rady 2001/110/ES ze dne 20. prosince 2001 o medu, v platném znění. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/36/ES ze dne 23. června 2000 o kakaových a čokoládových výrobcích určených k lidské spotřebě, v platném znění. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/>

Směrnice Komise 98/28/ES ze dne 29. dubna 1998, kterou se stanoví odchylka od některých ustanovení směrnice 93/43/EHS o hygieně potravin, pokud jde o přepravu volně loženého surového cukru po moři. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/63/EU ze dne 15. května 2014, kterou se mění směrnice Rady 2001/110/ES o medu, v platném znění. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1438 ze dne 14. května 2024, kterou se mění směrnice Rady 2001/110/ES o medu, 2001/112/ES o ovocných šťávách a některých podobných produktech určených k lidské spotřebě, 2001/113/ES o ovocných džemech, rosolech a marmeládách a kaštanovém krému určených k lidské spotřebě a 2001/114/ES o některých druzích zahuštěného a sušeného mléka určeného k lidské spotřebě. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/>

Důvodová zpráva k návrhu právního předpisu. In: Portál veřejné správy [legislativní dokument]. Úřad vlády ČR [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz>

Předkládací zpráva k návrhu právního předpisu. In: Portál veřejné správy [legislativní dokument]. Úřad vlády ČR [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz>

Rozdílová tabulka k návrhu právního předpisu. In: Portál veřejné správy [legislativní dokument]. Úřad vlády ČR [vid. 03-02-2026]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz>

Kontaktní adresa: Mgr. Jan Dobeš, Ústav ochrany a welfare zvířat a veřejného veterinárního lékařství, Fakulta veterinární hygieny a ekologie, Veterinární univerzita Brno, Palackého tř. 1946/1, 612 42 Brno, Česká republika, e-mail: dobesj@vfu.cz